І чужому научайтесь,
Й свого не цурайтесь...
Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 81-83 Grand St. Jersey City 3, N. J.
HEnderson 4-0237
HEnderson 4-0807
УНСоюз: HEnderson 5-8740
— Тел. з Ню Йорку: —
BArcly 7-4125
УНСоюз: BArcly 7-5337

РІК LXXI. Ч. 132. TWO SECTIONS (SECTION I) ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СУБОТА, 18-го ЛИПНЯ (JULY) 1964 No. 132. VOL. LXXI.

ГОЛДВОТЕР: КОМУНІЗМ Є ВОРОГОМ КОЖНОЇ ЛЮДИНИ І КОЖНОГО НАРОДУ

Конґресмен Вілліям Міллер найменований на віцепрезидентського кандидата

Сан Франсіско. — Сенатор Беррі Ґолдвотер з Арізони 16 липня прийняв номінацію на президентського кандидата закликом до Республіканської партії „звільнити наш нарід і освітити шлях до волі в цілому світі". Ґолдотер казав, що комунізм мусить відступити перед волею. „Святість приватної власности, казав арізонський сенатор, це єдина тривка основа дій конституційного уряду у вільному громадянстві". Ґолдвотер згадав і про екстремізм, який закидають йому його противники. „Екстремізм в обороні волі не є злочином... А поміркованість у виконуванні справедливости не є чеснотою". 1308 делеґатів та їх заступників, а також тисячі присутніх гостей грімкими оплесками і вигуками вітали якнайбільше оваційно Ґолдвотера, як президентського кандидата, і під час його промови часто схвалювали погляди того, який обіцяє вести партію до побіди в листопаді цього року. Перед промовою Б. Ґолдвотера Конвенція одноголосно найменувала на становище віце-президентського кандидата дотеперішнього голову Республіканського Крайового Комітету конґресмена із стейту Ню Йорк — Вілліяма Е. Міллера. Міллер має 50 років і є католиком. Ґолдвотер у своїй промові казав, що він не має пляну занедбувати справу миру тому, що не має відповідної сили або бракує потрібного бажання в тому напрямі. В своїй бойовій промові Ґолдвотер закликав партію до підтримки у виборчій кампанії, щоб у Вашинґтоні був новий уряд, який розумів би повагу загрози від комунізму. „Наше завдання було б затяжке для однієї людини, казав Ґолдвотер, коли вона не матиме за собою сердець і рук членів цієї великої партії". Господь вможливив цій республіці стати могутньою і вільною, і тому треба не допустити до того, щоб вона маліла та тратила своє значення в болотах колективізму. Ми мусимо зробити все, щоб знову зросла воля". Ця партія мусить вести свою акцію в кожному слові і в кожнім відтинку та в кожнім биттю серця — щоб розв'язати справу волі", — казав Ґолдвотер, який гостро критикував закордонну політику теперішнього демократичного уряду президента Джансона, і вказував на невдачі в Берліні на Кубі, в Ляосі, В'єтнамі. А все це сталося тому, що демократичний уряд не діє рішучо й енерґійно та не має ясного пляну, як боротися проти комунізму. Ґолдвотер критикував уряд і в ділянці внутрішньої політики за те, що немає безпеки на наших вулицях в містах, за корупцію високих урядовців, за недоцільну політику у відношенні до молоді. Президентський кандидат казав, що „немає безпеки від внутрішнього насильства в містах так само, як немає її від закордонної аґресії". Республіканці мусять зрозуміти, що тільки сильна країна може втримати мир. Ця американська слабість привела до війни в Кореї, і тепер довела до того що діється у В'єтнамі. Промову Ґолдвотера попередила промова колишнього віце-президента Ричарда Ніксона, який назвав арізонського сенатора „новим містером республіканцем". Ніксон закликав республіканців до єдности і до праці від низів, а тоді напевно партія переможе в листопаді. Колишній віце-президент хвалив енерґію, рішучість і відвагу Ґолдвотера та його працю для партії не тільки в цьогорічній правиборчій кампанії, але це в 1960-му році, коли він вів завзяту виборчу кампанію. Ніксон висміював пресу і авторів різних опитувань, які вже тепер твердять і передбачають, що республіканці не можуть виграти виборів. Він казав, що в опитуваннях не передбачали вислідy виборів в Ню Гемпширі і в Ореґоні. Американська преса є найкращою в світі щодо передавання вісток, але автори статтей часто помиляються в своїх політичних передбачуваннях. „Мої приятелі, казав Ніксон, Республіканська партія є сильна тепер... Ми зможемо виграти вибори, коли будемо об'єднані". Після промови Ніксона промовляв вибраний кандидат на віце-президента конґресмен Міллер і кандидат на президента Ґолдвотер, які заявили, що приймають номінації. Конвенція закінчилася молитвою - благословенням о. декана Грецько - Ортодоксійної Дієцезії — Джана Гереніоса.

Вілліям Едвард Міллер, республіканський кандидат на віце - президента.

Беррі Ґолдвотер під час післяномінаційної пресової конференції.

Рутер, Томас і Баркен проти кандидатури Ґолдвотера

Голливуд, Каліфорнія. — Голова спілки Об'єднані Автомобільні Робітники Волтер П. Рутер заявив на пресовій конференції, що вибір сенатора Беррі Ґолдвотера на президента ЗДА, був би „катастрофою для Америки та для всього вільного світу". Рутер сказав, що його запрошували до участи в дебатах над виборчою платформою, він рішив не їхати до Сан Франсіска, бо Ґолдвотер сказав, що платформа є безвартісним документом. Рутер передбачає перемогу президента Джансона. Директор Політично-Виховної Комісії при Американській Федерації Праці — Конґресі Індустрійних Організацій Ал Баркен сказав, що в Сан Франсіско перемогло праве крило Республіканської партії і виборча кампанія буде дуже брудна. Він казав, що на Конвенції не говорили про автоматизацію праці, яка щотижня спричиняє звільнення з праці 40,000 робітників; не говорили про повне затруднення, бо є ще 5,000,000 безробітних і про те, щоб завести 35-годинний тиждень праці. Це є можливе, бо колись було таке, що тиждень праці виносив 80 годин, пізніше дійшов до 60, 50 і зменшився до 40 годин. Чому б він не міг би зменшитися до 35 годин? Не згадали на Конвенції і про медичну опіку для старших осіб. Довголітній голова Соціялістичної партії Америки Норман Томас заявив в Ню Йорку, що цьогорічна платформа Республіканнської партії та Ґолдвотер — як кандидат на презитента — це „рецепта на третю світову війну". Томас сказав, що він голосуватиме на Джансона в цьогорічних виборах.

Джансон повідомив про нові успіхи американської економіки

Вашинґтон. — Президент Линдон Б. Джансон повідомив сьогодні у спеціяльному рапорті про нові успіхи американської економіки за останні три місяці. Джансон передбачає, що вони триватимуть і далі до кінця року та „будуть ще більші". Рапорт показує успіхи в таких ділянках: зріст національної продукції, зріст кількости затруднених в індустрії та підвищення особистих прибутків. У червні кількість робітників поза сільським господарством зросла на 6,000 робітників більше, ні звичайно очікувалося в тому місяці. Разом поза сільським господарством зросла на 600 тис. 59.1 мільйона людей. Загальний прихід, при зрості індивідуального приходу піднісся в березні — червні до $ 11.4 більйона, у загальній сумі прибутків $ 491.3 більйона. Такий зріст прибутків був майже рекордовий. Комбінована знижка податків і підвищення особистих прибутків сказав Президент, — „означає, що пересічний американець має $ 139 більше після оподаткування, ніж мав рік тому". Збільшення особистих збережень дозволяє населенню „купувати тепер більше ніж декілька місяців тому". Секретар праці, Вілліярд Вірц, який передав Президентові 16-го липня найновіший звіт про безробіття, заявив у Білому Домі, що він сподівається збільшення кількости місць праці до кінця цього року. У червні було в ЗДА 4.7 мільйона безробітних.

Помер Володимир Малецький

Акрон, Огайо. — В четвер, 9-го липня ц. р. помер тут предсідник 180 Відділу УНСоюзу Володимир С. Малецький. Покійний, уродженець Акрону, був активний в громадському і союзовому житті. Ненадійна смерть на удар серця цього молодого 40-літнього діяча вирвала з рядів тут народженої удкраїнської молоді ще одну вартісну одиницю. Покійний помер нагло в часі своєї вакаційної відпустки в Судбурі, Онт., куди поїхав був зі своєю дружиною Юлією. Похорони відбулися 14-го липня в Акроні, Огайо.

Цьогорічну продукцію кукурудзи оцінюють на 3,888,433,000 бушлів

Вашинґтон. — Департамент Рільництва оцінює цьогорічну продукцію кукурудзи на 3,-888,433,000 бушлів, а продукцію пшениці на 1,275,304,000 бушлів. Продукція кукурудзи є менша від минулорічної, яка становила рекорд — 4,-081,791,000 бушлів. В останніх п'ятьох роках продукція кукурудзи виносила пересічно по — 3,670,215 бушлів. Місяць тому оцінювали продукцію пшениці на 1,213,068,000 бушлів, минулого року вона становила 1,137,641,000, а останніх п'ятьох роках пересічно по 1,252,847,000 бушлів. Фармери вирощували кукурудзу й пшеницю згідно з урядовою програмою на меншій посівній площі, як в попередньому році. Вони дістають нагороду від уряду за те, що зменшують засівні площі, щоб зменшити запаси харчів, які роками лежать в державних магазинах. Передбачають продукцію вівса — 905,117,-000 бушлів; ячменю — 362,-561,000; жита — 33,023,00; насіння льону — 25,730,000; рижу — 72,371,000 бушлів.

● **Папа Павло VI** виїхав, за щорічним звичаєм папів, до Кастель Ґандольфо на перебування під час гарячого літа. Подорозі він зупинився в місцевості Трастевере, де є старовинна церковця св. Марії. Тисячі вірних вітали Папу.

В АМЕРИЦІ

● **Суд в Ню Йорку** вирішив що не має причини оскаржувати в злочині 27-річну секретарку Арлену Де Фаву, яка вертаючися вночі з Світової Виставки, автоматичним ножем оборонилася проти моряка, який хотів її знасилувати. Згідно з законом такий ніж, вістря якого за натиском ґудзика само вискакує, є уважаний за зброю, на яку треба б мати окремий дозвіл. Суддя погодився на рішення журі, але перестеріг, що це звільнення є вийнятком, і в інших випадках власники таких ножів-автоматів будуть суджені за користування недозволеною зброєю.

● **Мишиґенський губернатор** Джордж Ромні заявив після номінації Ґолдвотера, що він і надалі працюватиме для Республіканської партії, хоч Конвенція відкинула його додатки до виборчої плятформи і хоч сам Ґолдвотер, здається, не бажає собі співпраці з Ромні.

● **Колишній пресовий секретар Білого Дому** П'єр Салінґер, який кандидує як демократ на сенатора з Каліфорнії, заявив, що у виборчій боротьбі Ґолдвотера і Джансона за президентуру змагатимуться дві протилежні політичні ідеології, бо в особі Ґолдвотера ожив давній консерватизм.

● **Телевізія передавала** за допомогою комунікаційного сателіта Республіканську Конвенцію з Сан Франсіска. З Лондону повідомили, що телевізійна передача була дуже добра.

У Києві тільки серед кпин могли згадати про пам'ятник Шевченкові у Вашинґтоні

В суботу, 11-го липня, повних два тижні минуло від часу, як у Вашинґтоні, столиці Америки, найбільш урочисто, в приявності стотисячної маси народу, 34-ий президент З'єдинених Держав Америки та колишній головнокомандуючий альянтськими арміями ген. Двайт Д. Айзенгавер відкрив пам'ятник Кобзареві України, Т. Шевченкові. Ця подія мала найширший відгомін не тільки на американському, але й на інших континентах. Тільки Совєтам дух заперло: вони ні же словом про цю велику подію не згадали, не поважились сказати гнобленому ними народові України грізної для них правди. Щойно тієї суботи, 11-го липня, „Радянська Україна" поважилася згадати про той пам'ятник, але тільки серед кпин, намагаючись висміяти у фейлетоні якогось Федора Маківчука: „Якщо глуха не дочує..." записаний в Конґресовому Протоколі виступ нюйоркського сенатора ЗДА, Кеннета Б. Кітінґа, саме на тему поставлення та відкриття пам'ятника Тарасові Шевченкові у Вашинґтоні. Про відкриття пам'ятника в тому тільки сором'лива згадка: „На днях містер Кітінґ виступив з промовою в американському Сенаті — у зв'язку з відкриттям пам'ятника Т. Г. Шевченкові у Вашинґтоні". Решта — спроба викпити цей виступ сенатора Кітінґа.

На Кіпрі загострена ситуація — ЗДА вимагають поготівля НАТО

Женева.— До Женеви прибув генеральний секретар Об'єднаних Націй У Тант для розмов з мировим посередником ОН в справі конфлікту між кіпрськими греками і турками, фінським дипломатом Сакарі Туоміоя. Заповіджено його розмову також з представником ЗДА у цій справі, колишнім державним секретарем Діном Ачесоном. Хоч мирова місія названого фінського дипломата триває вже поверх три місяці, проте він не зумів до цього часу знайти формулу, на яку погодились би Кіпр, Греція і Туреччина. Тим часом на самому Кіпрі ситуація значно загострилась. Кіпрський президент архиєпископ Макаріос гостро запротестував проти нібито засекреченого висаду турецьких вояків на Кіпрі, що Туреччина рішуче оспорює, називаючи ту кіпрську ноту „криком злодія, що хоче прикрити власне злодійство". До порту Лімассоль прибули дійсно нові транспорти грецьких вояків та грецької зброї. Проти турецьких позицій в Киренських горах кіпрські греки звернули посилений вогонь. Знову ж кіпрсько-грецький уряд застосував репресії проти турецького населення на Кіпрі забороняючи турецькому Червоному Півмісяцеві (відповідник Червоного Хреста) розподілювати допомогу в харчах одягах, обуві, та забороняючи грецьким купцям продавати туркам цілу низку товарів. Місія Об'єднаних Націй на Кіпрі свідома погіршеної тамошньої ситуації. ЗДА повідомили про це головну кватиру НАТО під Парижем, домагаючись, щоб збройні сили НАТО були напоготові — щоб перешкодити вибухові війни між Туреччиною і Грецією, двома своїми членами.

Конґо бойкотує з'їзд лідерів африканських держав в Каїро

Леопольдвіль.— Конґолійський прем'єр Мойсе Чомбе заявив, що Конґо не вишле делеґації на конференцію лідерів африканських держав, яка мала розпочатися в п'ятницю 17 липня ц.р. Фактичною причиною цього рішення конґолійського уряду були заяви кількох африканських лідерів, особливо альжирського диктатора Ахмеда Бен Белли і ґанського диктатора Кваме Нкрумаха, що вони не сидітимуть за одним столом із Мойсе Чомбе. Вони були великими звеличниками першого конґолійського прем'єра комунофіла Патріса Люмумби, до вбивства якого буцімто був причетний Мойсе Чомбе, тоді президент провінції Катанґи, завзятий противник комунізму. Тепер названі і деякі інші африканські проводирі насторожені до Мойсе Чомбе, прихильника Заходу, як нібито ставленика західних імперіялістів". Противники Мойсе Чомбе посіяли в конґолійській столиці плітку наче б усі 34 голови африканських держав запротестували проти заповідженого приїзду Мойсе Чомбе на конференцію до Каїро. Він мав їхати туди разом з президентом Конґо Жозефом Касавубу. Тим часом, що стосується внутрішньої ситуації в Конґо, то Мойсе Чомбе проголосив загальну амнестію для політичних в'язнів і між ними, звільнив з в'язниці Антуана Ґізенґу, який, вважаючи себе за леґального наступника згаданого першого прем'єра Патріса Люмумби, підняв був збройне повстання проти центрального конґолійського уряду.

В Записках НТШ опубліковано працю Богдана Винаря про совєтський колоніялізм

Париж. — Заходом Европейського відділу Наукового Товариства ім. Шевченка появився в працях Історично-філософічної Секції цього Товариства, як 175 том Записок НТШ, перший том студії молодого українського економіста Богдана Винаря п. н. „Українська промисловість". У своїй розлогій, 398-сторінковій праці автор дає огляд розвитку української промисловости за час перебування України під совєтською окупацією, в складі СССР, насвітлюючи всесторонньо важкі умови й наслідки цього розвитку, спричинені колоніяльною господарською політикою Москви. З'ясувавши в першому розділі суть і тенденції московського економічного колоніялізму у відношенні до України, автор в дальших розділах дає огляд органів управління совєтської промисловости й апарату совєтського планування та його функцій, як також накиненої Україні продукційної програми, яка зумовлює виробничий профіль української промисловости. Закінчується цей перший том студії Б. Винаря оглядом й аналізою совєтської політики капіталовкладень в українську промисловість. Аналізу економічного розвитку України під окупацією Москви автор базує на багатому джерельному здебільша совєтському матеріялі, ілюструючи свої огляди й висновки численними статистичними таблицями і посиланнями на відповідну літературу. Попереджена цінна праця Б. Винаря передмовою економіста, професора Володимира Тимошенка, в якій підкреслено важливість цього роду праць для розкривання фальшивих тверджень совєтської пропаґанди про те, що совєтський комуністичний режим визволив не-російські народи колишньої царської імперії від російської імперіялістичної колоніяльної експлуатації. Книжка гарно і добре надрукована Першою Українською Друкарнею у Франції.

КОМУНІСТИ В ЛЯОСІ ПРОДОВЖУЮТЬ ЗБРОЙНИЙ НАСТУП

Вієнціян. — Ситуація в Південній Азії знову погіршилась, бо комуністичні війська, скріплені частинами регулярної північно - в'єтнамської армії, перейшли знову до наступу. Їхньою ціллю є місто Муонґ Суї, остання поважна позиція, що її займає державно-невтральна армія під командуванням генерала Конґа Ле, куди та армія завернула, витиснена з так званої Долини Жарр, коли в травні цього року „приватна" армія комуністичної партії Патет Ляо повела була несподівано наступ проти державного війська. Муонґ Суї є буцім-то укріплений і західні коментатори зважають, що державне військо, маючи тепер видатну допомогу збоку летунства, що його на швидку руку збудувала в Ляосі Америка. Ляоськo - американська летунська розвідка машинами Т-21 ствердила, що комуністи почали наступ чотирма куренями піхоти, що їх підтримують три гарматні батерії. По державно - невтральному боці стоять к. 2,500 вояків і коло 1,000 антикомуністичних озброєних членів місцевого гірського племени. Найбільше лихо в тому, що ввесь хід війни в Ляосі виявив дуже низьку бойову мораль державного війська, яке просто не хоче воювати. Ситуація погіршилась і політично, настільки, що прем'єр Суванна Фума, затверджений Женевською конфенцією з 1962 року на базі суверенности, неподільности і невтральности Ляосу, одверто визнав, що він утратив надію на мирові розмови з лідером ляоських комуністів, своїм двоюрідним братом, князем Суфанувонґом. Комуністичний Китай і Франція поручають перевести нову міжнародну конференцію в справі Ляосу, але прем'єр Суванна Фума і Америка стоять на становищі, що передумовою для скликання такої конференції мусить бути перемир'я і відкликання комуністичних військ на становища, що їх вони займали перед травнем цього року. Якщо комуністам удалось би захопити місто Муонґ Суї, тоді вони мали б вільний доступ до кількох доріг, які ведуть до столиці Ляосу Вієнціяну і до резиденції короля Лянґ Прабанґ. Тоді настала б безпосередня загроза, що цілий Ляос стане власністю комуністів, — що рівнялось би великій політичній і престижевій поразці Америки і цілого Південно - Східнього азійського оборонного пакту, який нібито має боронити Південну Азію.

Болгарський прем'єр запросив прем'єра Греції на безпосередню розмову

Атени. — Грецький прем'єр Георг Папандреу дістав від комуно-болгарського прем'єра Тодора Живкова запрошення стрінутися в цьому або в найближчому році в будь-якому місті, догідному для Папандреу. Ці запросини прийшли у висліді розмов на нижчому рівні, ведених від довшого часу між греками і болгарами, при чому прийшло до порозуміння в справах взаємної торгівлі, плавби спільними ріками, користання Болгарії з грецького порту в Сальоніках, туристичного руху і летунської комунікації. Рішено також теперішні посольства піднести до ступня амбасади. Болгарсько - грецьке зближення спричинене різними мотивами. Болгарія, яка свого часу — разом із Югославією — була головним експортером і організатором комуністичних партизанів проти Греції, пробравши цю справу переходила від того часу подібні зміни, як усі підсовєтські сателітні країни. Під впливом румунської, польської і мадярської течії — Болгарія також хоче визволитись з-під строгого московського диктату і тому хоче поправити свої взаємини із Заходом. З другого боку Греція, заанґажована по стороні Кіпру в конфлікті з Туреччиною, хоче скріпити свою позицію, діставши нібито ще одного союзника в Болгарії, [illegible] між Болгарією та Грецією не говориться про пакт неаґресії ані про підтримуваний Москвою проєкт — проголошення Балкану і Середземного моря безатомовими смугами.

Ізраїль вірить далі в союзницьку допомогу збоку Франції

Єрусалим. — Прем'єр Леві Ешколь, вернувшись з подорожі до Франції склав перед ізраїльським парляментом звіт про ту свою подорож, при чому заперечив сумнівам деяких своїх земляків, чи французько-ізраїльські взаємини не потерплять на тому, що Франція нав'язала зв'язки з різними арабськими державами. Ізраїльський прем'єр ствердив, що французько-ізраїльська приязнь така сильна, що не послаблять її ніякі інші міжнародні події, між ними й взаємин Франції з іншими країнами, включно з арабськими. „Ми потребуємо приятелів — заявив ізраїльський прем'єр і тому ми не можемо обмежуватись до того, щоб шукати їх тільки в означених місцях або приписувати їм, з ким вони мають чи не мають жити". була і далі є головним постачальником зброї для Ізраїлю і тому Ізраїлеві надзвичайно залежить на тому, щоб зберегти з нею добрі взаємини. Деякі ізраїльські діячі злякалися, що з уваги на напружені французько-американські взаємини, недавня подорож прем'єра Леві Ешколя до Вашинґтону може справити у Парижі неприхильне враження і відбитися на відношенні Франції до Ізраїлю. Але Ізраїлеві залежить однаково на приязні збоку ЗДА, як Франції.

У СВІТІ

● **Д-р Нахум Ґольдман**, президент Світового Жидівського Конґресу, вистосував з Єрусалиму заклик до большевицьких проводирів, щоб вони „дали жидам в Совєтському Союзі право втішатися жидівським способом життя". Ґольдман покликався на нібито зріст зрозуміння між комуністами різних національностей, що жиди повинні мати в'олю, як окрема національно-релігійна особовість.

● **В Югославії** арештовано адміністратора футбольної дружини за те, що під час недавньої подорожі тієї дружини „Динамо" на футбольні змагання до Західньої Німеччини — два члени дружини „вибрали свободу" і залишились в Німеччині.

● **Члени британської королівської родини** з королевою Єлисаветою у проводі зібрались в каплиці королівського палацу Бакінґгем на церемонії хрещення 10-тижневої донечки княжни Марґарити, заміжньої за лордом Сновденом, якого дійсне призвище є Армстронґ-Джонс. Офіційне призвище цього немовляти таке: „леді Сара Армстронґ-Джонс".

● **Йорданський король** Гуссейн заявив, що збільшене число кордонних „інцидентів" вказує на плянове провокування Ізраїлем його арабських сусідів, щоб вони силою виступили проти здійснюваного Ізраїлем наводнювання пустині Неґев водами Йордану. Гуссейн твердить, що Ізраїль хоче мати формальну причину для поведення великої війни проти арабських держав, — що Гуссейн уважає за небезпечну і ризиковну гру.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian Newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by Ukrainian National Association, Inc., 81-83 Grand Street, Jersey City, N.J. 07303
Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provide for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918
Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY, N. J. 07303

Беррі Ґолдвотер

Кругло пів року тому, коли почалася підготова до правиборів, не було, мабуть, ні одного коментатора в американській пресі, який вірив би, що сенатор Беррі Ґолдвотер стане офіційним кандидатом Республіканської партії у президентських виборах 1964-го року. Скептицизм у відношенні до його кандидатури поглибився після його прогри в перших, традиційно ніби міродатних правиборах у Ню Гемпширі. Однак, від першого дня Республіканської конвенції видно було, що величезна більшість делеґатів приїхали туди, як рішучі звеличники сенатора Беррі Ґолдвотера. І його вибір в першому таки голосуванні більшістю 883 голоси проти 214 не був уже для нікого несподіванкою. Заява його головного противника, пенсилвенійського губернатора Вілляма Скрентона, що він зрікається своїх голосів у користь Ґолдвотера, щоб обрати його одноголосно, свідчить не тільки про джентлменство американських державних діячів-політиків, але і про почуття реалізму: ніхто з-посеред членів великої Республіканської партії не всилі нині рівнятися з популярністю Беррі Ґолдвотера.

Ця популярність є тайною непересічної індивідуальности, якою є Беррі Ґолдвотер. Високий, поставний, 55-річний батько і дідо численної родини, людина глибоко побожна, людина консервативних поглядів, але його консерватизм не має нічого спільного з тією реґреградністю, заскорузлістю, обскурантизмом і реакціонізмом, що їх приписують йому ворожі йому газети. Цю „погоню за сенсаціями" американської преси натаврував на республіканській конвенції Д. Д. Айзенгавер, викликавши тією заввагою овацію на свою адресу. Але й навіть на сторінках тієї ворожої Ґолдвотерові преси, трапляється правильніша і глибша його оцінка. „Було б глибокою помилкою — твердить Джеймс Рестон у „Ню Йорк Таймсі" з 16-го липня цього року, оцінювати все це (конвенцію республіканців) як персональний тріюмф Ґолдвотера, або як зручне використання добре фінансованих і добре зорганізованих змовницьких сил, які перемогли зле організованих „сальонових лібералів . . . Ґолдвотер вміє породжувати глибокий жаль до американського життя: жаль за втратою релігійної віри; жаль за втратою простоти і вірности; жаль за втратою бойового духа забіякуватого індивідума; жаль, коротко кажучи, за втратою невинної й ідеалістичної молодости Америки" . . .

Совєтська преса називає Ґолдвотера „біснуватим сенатором", „динозавром" і т. п. епітетами. В них виявляється весь страх, що така людина, як Беррі Ґолдвотер, не стала президентом З'єдинених Держав. Бо Ґолдвотер і його звеличники визнають комунізм за ворога світу число 1, бо Ґолдвотер є проти різних хитрих теорій ліберальних інтелектуалів про еволюцію комунізму та про можливість „перероблення" комунізму шляхом мирного співжиття і „переконливих дискусій" із комуністами. Ґолдвотер вказує, що всі ці теорії в міжнародній практиці виявляють щораз дальший відступ вільного світу, з Америкою впереді, та щораз дальший наступ комуністичного імперіялізму. Ґолдвотер висловлюється в усіх справах одверто, різко, не рахується з привичними політичними формулами і цим викликає згіршення своїми заввагами. Але його містична віра в необхідність духового переродження Америки й очищення її нинішньої нездорової атмосфери вигідництва та пристосуванства запалює людей, з'єднює йому молодь, промощує йому дорогу до успіхів, які обурюють і дивують тих, хто не всилі зрозуміти його і його динамізму. Не зважаючи на те, який буде вислід листопадових виборів, кандидатура Ґолдберґа повинна протверезити небідного американського реалітетника . . .

Паралелі Солцберґера

„Ню Йорк Таймс" є одною із тих передових американських газет, які від самого початку проголошення кандидатури сенатора Беррі Ґолдвотера послідовно повели гостру кампанію проти неї та які тому й ворожо насвітлювали прийняту на конвенції Республіканської партії плятформу. Названий нюйоркський щоденник, один із найкращих у світі багатством своєї інформаційної частини, головно про події у світі, будучи — в теорії — за рівність всіх людей і всіх народів у світі, на превеликий жаль не завжди виявляв зрозуміння для визвольної проблеми країн і народів, що стали предметом імперіялістичного натиску збоку російського царату і так само впали жертвою червоних імперіялістів Кремлю. Офіційна російська історична школа, яка Київську Русь зараховує до історії Росії та не визнає окремішности князівського періоду України, і так само офіційна совєтська історія, яка завойовницький період панування большевиків називає „громадянською війною" з промовчуванням факту визнання державної самостійности Української Народної Республіки самою Москвою, ці російські історичні фальші все ще становлять основу політичного думання багатьох американських публіцистів.

Новий доказ такого політичного думання і жалюгідної неприхильности до народів Східньої Европи із своєю давньою історією і культурою знаходимо в статті п. з. „Два скрипалі і два вогні", колюмніста „Ню Йорк Таймсу" і члена родини власників того щоденника, С. Л. Солцберґера, в числі з 15-го липня цього року. Автор стурбований можливістю вибору Беррі Ґолдвотера на президента ЗДА, якої він не виключає. Як на один із доказів, що у такому випадку грозила б „катастрофа або ізоляція" і як на доказ, що „деякі ідеї сенатора не підходять до часів, в яких живемо", названий публіцист покликається на те місце республіканської програмової плятформи, яке повчає визволення поярмлених совєтською Росією східньо - европейських народів. С. Л. Солцберґер називає „збентежливою" листу поярмлених народів, наведену в республіканській плятформі. Зокрема, щодо України, той американський публіцист пише таке: „. . . Україна знаходилась під правлінням Росії довше, ані ж Тексас, або власна Ґолдвотерова Арізона під владою Вашинґтону . . ."

Це правда. Бо ж Тексас став американським стейтом в 1845-му році, а Арізона аж у 1912, а Переяславський договір був підписаний у 1654 році, битва під Полтавою відбулась 1709 року, а скасування Гетьманщини було 1764-го року. Як узагалі можна прирівнювати історію европейських країн і народів до історії З'єдинених Держав, державність яких починається датою 1776-го року?! І чому власне такий видатний американський публіцист, як С. Л. Солцберґер, роблючи історичні паралелі, не порівнює історії України — включно з її революцією з 1917 - 21 років і тодішнім державним періодом — з історією тих країн Азії, Африки й Океанії, які були під пануванням Британії, Франції, Бельгії чи Голляндії, та які отримали державну самостійність? Чому він не прирівнює ступня культури і державницької зрілости українського народу і тих нині державних народів Африки, що їх права до власної держави він не квестіонує?!

Таке нехтування визвольними ідеалами поярмлених комуністами народів є саме одною з причин, які довели до феномену останньої республіканської конвенції: бунту проти пристосовування американської політичної думки до „доконаних фактів", створюваних комуністами в Европі, на Кубі, в Кореї, в Південній Азії. Це реакція проти орудування подвійними критеріями у відношенні до ідеалів волі, і висновками, базованими на незнанні або легковаженні дійсної і непофальшованої історії чужих народів.

СПІР ЗА ЄДНІСТЬ ЕВРОПИ

Західньо - німецький канцлер Людвіґ Ергард і його міністер закордонних справ Гергард Шредер стали в останньому тижні предметами гострої критики збоку своїх видатних співпартійців з приводу свого становища до двох основних проблем німецької закордонної політики: відношення до Америки і Франції та відношення до справи єдности Західньої Европи. Безпосередньою причиною до тієї внутрішньо - німецької дискусії стала цьогомісячна візита в Бонні французького президента Шарля де Голя, який — для підкреслення важливости свого приїзду — привіз із собою аж вісьмох своїх міністрів, включно з прем'єром Жоржом Помпіду. Однак вислід тієї візити не стояв у ніякому відношенні до сподівань, зв'язуваних з такими рідкими відвідинами: спільний комунікат не зміг закрити факту, що високі французькі гості зустрілися з рішучою відмовою збоку німецьких господарів у всіх сутніх справах, з якими вони прибули: з пропозицією на реалізування єдности Европи на базі конфедерації та із заходами про присднання Західньої Німеччини до французької політики в справах НАТО й атомового озброєння.

За твердженням американських кореспондентів — ще ніколи не виявилася така яскрава суперечність в закордонно - політичних концепціях Франції і Західньої Німеччини, себто в концепціях двох членів Атлантійського Союзу (НАТО), як під час отієї останньої візити де Голя в Бонні. Де Голь, як відомо, стоїть на становищі, що Західня Европа не може базувати своєї закордонної політики на вірі у збройну, зокрема атомову силу З'єднаних Держав Америки, бо закордонна політика ЗДА, яка йде по лінії співіснування з СССР з гострішим вістрям проти Комуністичного Китаю в обороні Півдня Азії, не дає ґарантії, що в моменті дійсної кризи ЗДА поспішать на допомогу загроженій від Сходу Европі всією своєю атомовою потугою. Тому Франція будує свою атомову зброю, а щоб мати сильніший голос внутрі НАТО й у відношенні до ЗДА — пропонує реалізувати політичну сторінку Европейської Економічної Спільноти і створити „єдину Европу" на базі злуки суверенних шістьох держав — Франції, Західньої Німеччини, Італії, Голляндії, Бельгії і Люксембурґу. Однак де Голь вже раніше стрінувся з рішучим спротивом збоку Італії, Бельгії і Голляндії, які — лякаючись французької геґемонії — заявили, що вони не уявляють собі політично з'єднаної Европи без Британії. Де Голь же не хоче Британії, яку вважає „ще незрілою" до включення в політичну і економічну з'єднану Европу. Ото ж де Голь поїхав до Бонну з пропозицією, щоб „тим часом" Франція і Західня Німеччина з'єдналися, як „ядро" Европи.

Людвіґ Ергард відмовився, не захотівши ставити проти себе ані ЗДА й Британії, ані названих інших членів Европейської Економічної Спільноти. Тоді де Голь звернувся понад голову західньо - німецького уряду до попереднього канцлера Конрада Аденауера, творця історичного замирення між Західньою Німеччиною і Францією. Аденауер дійсно використав неприявність Ергарда, який поїхав до Данії, і виступив публічно з критикою закордонної політики теперішнього уряду Ергарда. Те саме зробив колишній військовий міністер Франц Йосиф Штравс, голова Соціяльно - Християнської Унії, баварського відламу Християнсько-Демократичної партії, офіційним головою якої є Аденауер. Однак Ергард, повернувшись з великим успіхом з Данії, бо данці, знехтувавши недавні погрози і „поради" Хрущова, заявили свою солідарність з німцями в справі з'єднання Німеччини на базі плебісциту, — негайно перейшов до протинаступу. На засіданні уряду і на з'їзді названої баварської партії він ствердив, що Західня Німеччина має три головні закордонно - політичні цілі: 1) запевнити собі безпеку проти постійної загрози збоку СССР, 2) перевести з'єднання поділених земель і 3) перевести політичне з'єднання Західньої Европи. Не можливо — казав він, осягнути перші дві цілі без найтіснішої співпраці із ЗДА, а щодо третьої точки — то негайне політичне з'єднання Франції і Західньої Німеччини на базі конфедерації доведе радше до роз'єднання, як з'єднання Европи. Він, Ергард, признає, що французько - німецький союз треба збереґати, як історичний осяг, але є проти того, щоб робити це за ціну прохолодження приязни із ЗДА й меншими партнерами ЕЕСпільноти.

Не вдалося теж де Голеві переконати західньо - німецьких міністрів, щоб вони радше покладались на військову співпрацю з Францією, як з Америкою. Франція ступнево відкликала більшу частину своїх збройних сил з НАТО — морську фльоту, генералітію. Вона відкинула теж пропозицію Америки взяти участь в будові багатонаціональної морської фльоти з атомовими ракетами. Зате Західня Німеччина захопилася цим проєктом і є нині найповажнішим партнером Америки у здійснюванні цього пляну. Саме з уваги на цю політично - військову співпрацю із ЗДА Ергард дав під час своїх останніх відвідин у Вашинґтоні згоду на американську „співіснувальну" політику у відношенні до СССР. Але вести примирливу політику у відношенні до Москви і водночас зберігати тісний союз із Західньою Німеччиною — Америці дуже трудно. Вказує на це остання совєтська загроза „вжити відповідні заходи" у випадку здійснення згаданого американсько - німецького пляну атомової фльоти.

Так ось Франція де Голя зазнала в цьому місяці прикрої престижевої поразки. В 45 років після Версайського договору, коли Франція розторощила Німеччину і в 19 років після розгрому Німеччини в останній світовій війні — та сама Німеччина відкидає французьку пропозицію тісного політичного союзу на базі рівного з рівним!

Лука Луців

ТРИВКИЙ ВІНОК ПІД ПАМ'ЯТНИК Т. ШЕВЧЕНКОВІ

День 27-го червня 1964-го року сміливо можна назвати найбільшим днем американських українців. В тому то дні в столиці цієї наймогутнішої у вільному світі країни колишній президент і герой другої світової війни генерал Двайт Д. Айзенгавер в присутності 100 000-маси українців відкрив урочисто пам'ятник найбільшому синові України й оборонцеві волі для народів і людей — Т. Шевченкові.

Неодна українська людина плакала із зворушення, бачачи могутню постать-статую автора „Кобзаря" у Вашинґтоні. Ще й досі українці у вільному світі є під могутнім враженням цієї вікопомної події.

Важливість її вповні відчуває Москва, яка й досі навіть не подала про неї вістки, хоч ще давно перед відкриттям пам'ятника вона писала про те, що „буржуазні націоналісти" плянують вшанувати Т. Шевченка збудуванням йому пам'ятника в столиці ЗДА, а українські діячі культури висловлювали бажання взяти участь в цій урочистості. Тепер ці діячі української культури в Києві мовчать, бо мовчить Москва.

Але фальшування Шевченкових ідей і його думок про славну історію України та його поглядів про ролю Москви в поневоленні нашого народу, — продовжується. І далі друкують на поневоленій Україні статті та розвідки про те, що український поет ціле своє життя трудився тільки на те, щоб Москва панувала над Україною, хоч в Шевченковому „Кобзарі" в численних його творах ясно написано, що автор „Послання" турбувався тим, щоб „забулася срамотна давняя година" і щоб „ожила добра слава, слава України".

Тарас Шевченко бажав волі всім народам, він боровся за волю всіх людей, як це видно з його творів. Та комуністична Москва хоче нашого борця за волю представити українцям, як такого, який підтримує загарбницьку політику московських комуністів, що поневолили, крім України, ще й інші країни, кричачи одночасно про „визволювання уярмлених народів".

В поневоленій Україні тепер змінили тактику і в більшості не скорочують та не пропускають Шевченкових творів у збірних виданнях його поезій. Але ці твори видаються з такими поясненнями, які фальшиво насвітлюють твори українського поета. Навіть в такій неполітичній поемі як „Катерина" до слів поета

Кохайтеся чорнобриві,
Та не з москалями,
Бо москалі — чужі люди
Роблять лихо з вами.

додано пояснення, — „що — москалі — царські солдати", хоч з тексту поеми ясно виходить, що ці „москалі" — це росіяни, мешканці Московщини, бо ж в поемі виразно написано, що „москаль любить жартуючи, жартуючи кине: піде в свою Московщину, а дівчина гине . . ."

Очевидно, що подібних фальшивих пояснень є повно в совєтських коментарах до тих політичних та історичних творах, в яких український поет гарячим своїм словом таврував Москву за її знущання над українським народом.

Москва добре знає силу українського слова, що вийшло з-під пера Шевченка. Вона не може його знищити, тому старається використати оцей „вогонь Прометея", що б'є з кожної сторінки „Кобзаря". Москва свідомо використовує Шевченкову творчість для своїх колоніяльних цілей, щоб втримати український нарід в залежності від себе. Москва використовує Шевченкове слов'янолюбство, і на Україні пояснюються твори українського поета тим способом, що він нібито визнавав російський нарід за перший у слов'янському світі, а в дійсності Шевченко в поемі „Єретик" молився тільки за те, щоб „усі слов'яни стали добрими братами і синами сонця правди".

Під комуністичним режимом немає можливости виявляти Шевченкову правду, бо там можлива тільки така правда, яка корисна комуністичній московській ідеології. Комітет пам'ятника Т. Шевченкові у ЗДА досягнув своєї мети та збудував пам'ятник Кобзареві України в столиці Америки, але ще не закінчив своєї праці, як це стверджував його екзекутивний директор п. Йосиф Лисогір на засіданні Комітету 9-го липня ц. р.

Не знаємо, що має цей Комітет ще виконати, але гадаємо, що він мав би ще подбати про те, щоб під отой могутній пам'ятник Т. Шевченкові у Вашинґтоні покласти тривкий нев'янучий вінок — видати поетичні твори Шевченка, це значить його „Кобзар" із правдивими поясненнями. Видання мало б бути на доброму папері і не надто дороге.

Це видання потрібне, бо перевиданий в Канаді Шевченків „Кобзар" передрукував майже всі помилки проф. В. Сімовича, хоч редактор на титульній сторінці зазначив, що це доповнене й поправлене видання. 14-томове видання всіх творів Т. Шевченка видавцем М. Денисюком не є конкуренційним виданням, бо воно охоплює всю творчість українського поета а також його малярську спадщину та деякі праці про творчий геній „Кобзаря".

Між ювілейними виданнями в ювілейних Шевченківських 1961 і 1964 роках бракує саме видання Шевченкових поезій з правдивими найконечнішими поясненнями, які дозволяли б читачеві пізнати Шевченкове слово без тих фальшивих пояснень, які зустрічаються в тих „Кобзарях", що їх масово видається на поневоленій Україні. Гадаємо, що Комітет Пам'ятника Шевченкові повинен зайнятися виданням такого „Кобзаря", що стрічаються в тих „Кобзарях", про яке мріяв колись в Києві український парлямент — Трудовий Конґрес в 1919 році, і яке вже на еміґрації здійснив був покійний професор Василь Сімович.

Торгівля з Совєтами

В державній системі, де приватний капітал, торгівля і ціле економічне життя знаходиться під всевладною контролею уряду — контакти із закордоном належать до найбільш недоторкальних „табу" держави. Торговельні контакти комуністичних держав із вільною економікою Заходу належать від ряду років до найбільш скомплікованих фінансових трансакцій, занотованих в аналах новітньої історії світу. Зокрема торгівля із Совєтами належить до найтрудніших, поза дипломатією, річ ясна, маніпуляцій вільного світу.

Недавно на сторінках американської преси поміщено на цю тему ряд дуже цікавих спостережень репрезентантів великого американського (та світового) бизнесу. Представник нюйоркської фірми діямантів, Дейвид Тепфер, хвалить своїх довголітніх совєтських партнерів, кажучи: „Це гарні люди, з ними приємно робити бизнес, їхні ціни є добрі, зокрема їхній кредит є першорядний". Інший маґнат нюйоркського торговельного світу, також розпливається у похвалах у сторону своїх червоних партнерів, кажучи: „Вони хитрі, але при цьому дуже льояльні. Завжди платять на час, глибоко респектують контракти".

Це були, так би сказати, позитивні голоси деяких задоволених своїм довголітнім бизнесом із державою, де соціяльний і господарський визиск перевищує рабство давніх фараонів. Подаємо деякі критичні голоси на цю тему. Один американський експортер каже, що совєтські торговельні партнери дуже перечулені, їх легко образити, навіть смертельно, необачним словом критики їхньої державної системи, щобільше, навіть критикою совєтського товару або виробництва . . . В торгівлі із ними важливу ролю грають особисті контакти, певний підхід до бизнесу із ними. Один великий купець каже таке: Нормальний бизнесовий лист з Ню Йорку до Москви іде найменше десять днів, стільки само з поворотом, або й довше. Такі паперово - поштові трансакції неможливі з ними, треба сісти на літак і на місці особисто полагодити діло . . . Більшість купців із вільного світу в такий спосіб провадить свої фінансові інтереси з Москвою.

Комуністичні фінансові контрагенти, за словами їхніх американських партнерів домагаються термінової достави товарів, хоч самі частенько спізняються, або доставляють цілком не той товар, що його в них замовлено.

ак.

БАТЬКИ! Зв'яжіть замолоду ваших дітей з найстаршою, найбільшою й найбагатшою українською національною установою поза межами батьківщини, якою є Український Народний Союз, щоб запевнити їм кращу будучність, а нашій громаді у вільному світі нового свідомого члена!

Федір Дудко

МОЯ МОЛОДІСТЬ

(СТОРІНКИ З АВТОБІОГРАФІЇ)

(3)

Два слова відносно говорення. В домах усіх згадуваних вище „панських" родин, що з діда-прадіда були старо-українськими козацькими родами, говорили по-московськи. Але як говорили? Вимовляли писане по-московськи фонетично. Отож слова московської мови, яка, як відомо, не має звука „г" латинське „h"), а лише „ґ" вимовляти не як „ґусь", „ґраблі, ґриб, лягушка, чєво, каво" і т. д., я ак: гусь, граблі лягушка, чего, кого і т. д. Народні маси, або так званий „простой народ", говорили скрізь українською мовою, а інтеліґенція — оцим огидливим жарґоном московської мови, який можна було чути не лише в домах української інтеліґенції, а й у всіх офіційних та публічних установах України: в судах, школах, театрах, клюбах, церквах і т. д. Тато мій говорив цим страшним московським жарґоном, а мама іноді по-українськи, але частіше „дотримувала тону" і говорила „попанськи", тобто скривленою московщиною. Батько мій мав ім'я Степан, а мама — Євфросинія, але вони одно одного називали здрібніло: Стьопа й Проня, хоч у народній мові існували дуже добрі зм'якшені форми цих імен: Стефко й Пріся (Пріська).

„Кума" Тетяна жила в свого рідного брата Степана Гайдая, який мав малого хлопчика Грицька. З цим Грицьком ми товаришували й частенько ходили в гості до „куми". Тетяна завжди охоче приймала мене з братом Віктором й обдаровувала нас різними ласощами.

Час-до-часу мене з Віктором водили в гості до священика нашої парафії о. Тарнопільського, який мав малих дітей. Інколи ми відвідували свою тітку Олександру, яку батько називав з-московського Сашею. Вона, як я вже згадував, учителювала в сільській школі разом із своїм чоловіком Якимовським і жила при школі. У Якимовських була маленька дівчинка моїх років Маруся, яку звали також з-московського „Манею", і з цією Манею ми бавилися.

Батько мій після того, як оженився, перестав учителювати в школі, а перейшов на суспільну роботу, як „гласний" земства. Частенько бував він у Марковичів, де пересиджував іноді до ранку, граючи в карти, до яких мав велику пристрасть. Час-до-часу брав із собою у гості до них мене з Віктором. Там ми мали нагоду обсервувати пишну великопанську обстанову, а найбільше вражали мене розвішані в широких золочених рамах по стінах фамілійні портрети, на яких фігурували в різних московських військових одностроях предки Марковичевого роду. Найдальші з цих предків були в старо-козацьких жупанах із сивими, звислими наділ вусами.

Брали мене з Віктором іноді також до церкви. Було це для нас (бодай для мене) величезним святом. Я мав можливість бачити там людей, прислухуватися до їхньої мови, обсервувати їхні народні строї, подивляти високу трьохбанну чудового козацького стилю церкву із ступневим звуженням ярусів аж до самих копул, насолоджуватися прохолодою тінявих зелених дерев широкого церковного цвинтаря, а в середині церкви чути хоровий спів, нюхати запах смирни й ладану та розглядатися по стінах із наївним зображенням на них страхіть пекла й розкошів раю та суворих облич святих у довгих неукраїнських одягах.

Переходячи попри церкву, люди на Україні за здавна заведеним звичаєм хрестилися. Хрестився і я з Віктором. Пригадую собі, як одного разу якось я з нянею Палажкою і братом Віктором переходили кудись вулицею попри церкву. У нашому товаристві був також хлопчик-жидок Лейба Гушанський, син сільського крамаря, який іноді приходив до нас погратися. Ми коло церкви поскидали з голів шапки й перехрестилися. Те саме зробив, дивлячись на нас, і Лейба. Коли ми поверталися вулицею попри церкву назад, Лейба за нашим прикладом зробив це вдруге.

Відвідуючи часом Лейбу в його хаті, я був завжди дуже зацікавлений годинником, що висів на стіні в Гушанських. Наш годинник був круглий, не мав тягарів на ланцюгах і години лише видзвонював. А годинник Лейбин був подовгастий, із двома тяжкими тягарами на линвах і мав зозульку, що стільки разів вискакувала з годинника, скільки було годин, і кожного разу кукала. Цей механізм мене дуже інтриґував. А другою річчю, яка мене цікавила в Лейби, була грубелезна ілюстрована біблія його тата, яку я завжди перегортав і з великим зацікавленням приглядався до ілюстрацій.

Ілюстрації я взагалі любив у книжках. Мій батько передплачував з року на рік дуже популярний тоді в Росії петербурзький ілюстрований журнал-тижневик „Нива". По закінченні кожного року батько комплектував числа „Ниви" й віддавав їх у м. Сосниці до переплету. Таких оправлених річників „Ниви" було в хаті чимало, і я любив перегортати їх та розглядати ілюстрації. При цьому, хоч це й було рішуче заборонено мені, іноді робив на марґінесах свої малюнки. Якось до нас, пам'ятаю, зайшов був один із молодих Марковичів, студент університету. Побачив випадково в журналі мої малюнки й сказав мамі, що з мене буде маляр і що мене конче треба віддати в науку до малярської школи. Я це собі добре тоді запам'ятав і від того часу почав вимальовувати все, що тільки приходило мені до голови, де міг і чим тільки міг.

З подій, які відбувалися в рідному мені шабалинівському домі, добре пригадую собі хрестини молодшої на два роки від мене сестри Олимпіяди, яку називали всі в домі Липою. Хресною її мамою була дорога нам бабця по мамі Прокопенкова, яка урочисто приїхала на ці хрестини. Пригадую, як у кімнатах нашого мешкання було тоді повно гостей, як ці гості сиділи за заставленими всякою всячиною столами, як вони голосно сміялися, а вкінці співали українські пісні.

Хоч мені з Віктором, як я вже згадував, було абсолютно заборонено самим показуватися на вулиці, все ж таки я добре пам'ятаю, як на тих вулицях час-до-часу можна було бачити перехожих костоправів, коновалів та інших адептів народної медицини. Вони, переходячи вулицею, щось викрикували й тим давали про себе знати схованим по хатах людям. Лікарів і ветеринарів у тих часах не було по селах, а потреба в лікуванні людей і звірят була велика. Цю потребу виповнювали перехожі „лікувальники". Ходили вони, пригадую собі, перев'язані реміннями пасами, на яких були попривішувані різні інструменти.

Добре пригадую собі також „дьоґтярів", які, переїжджаючи вулицею села, викрикували: „Дьоготь"! Люди виходили на цей вигук із мазницями в руках і купували потрібну кількість дьоґтю, яку дьоґтярі возили в бочках.

Не бачачи вулиці, ми, діти, раз-у-раз забігали до кухні, куди часто заходили люди з села й де завжди можна було почути щось свіже й цікаве. Хоч мама й випроваджувала нас звідти, ми все ж таки під різними претекстами пробирались туди й пильно наставляли вуха до різних розмов. А з тих розмов можна було, наприклад, довідатися, що така-то жінка з нашого чи з іншого „кутка" на селі є відьма, що вона видоює корів уночі, що відьми літають по ночах верхи на мітлах та про інші прецікаві речі. У тій кухні можна було бачити іноді також таємничих пошептух, ворожок чи знахарів. Добре пригадую собі, як одного разу я бачив запрошену з села пошептуху до дуже захворілої служниці. Затаївши віддих, придивлявсь я з-за лежанки, як та пошептуха, похитуючись, белькотіла щось незрозуміле, повернена головою в кут. А потім розмішала щось у воді й дала випити хворій. На ранок другого дня дуже слаба служниця була вже на ногах.

Пригадую також, як я, тоді 3-літній хлопчина, зайшов був якось із покоїв до кухні й побачив там дивовижну сцену. На лаві при столі сиділа заплакана няня Палажка й два сусіди — поважні козаки з перев'язаними через плечі білими рушниками, а мама ходила від печі до столу, чимось заставляла стіл і говорила до Палажки:

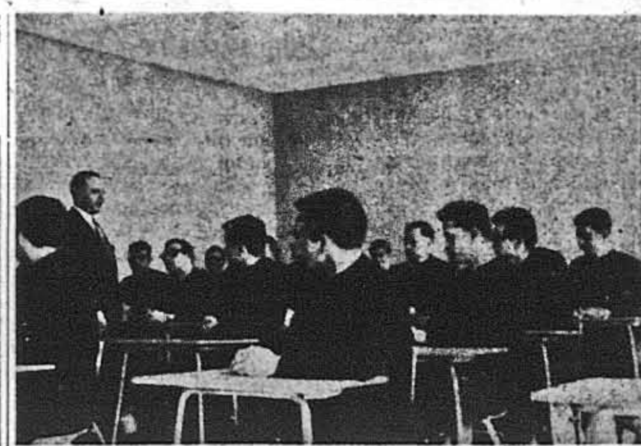
ПІСЛЯ ШЕВЧЕНКІВСЬКОГО ДНЯ У ВАШИНГТОНІ 27-ГО ЧЕРВНЯ — УКРАЇНСЬКИЙ ДЕНЬ У НЮ ЙОРКУ НА СВІТОВІЙ ВИСТАВЦІ — 19-ГО ЛИПНЯ 1964

Український коледж св. Василія у Стемфорді готує священиків і громадян

(Ілюстрований репортаж)

Преосв. Кир Йосиф Шмондюк, єпископ Стемфорду, разом з професорами та групою студентів Коледжу св. Василія.

Проф. Василь Ленцик (другий зліва) під час лекції української мови в одній із кляс Коледжу.

Автобус із полегшенням виривається з гамірливого Ню Йорку, мчить чудовими шляхами, щоб за годину вже бути в стейті Коннектикат, у мальовничому містечку Стемфорді, з багатьма церквами, зеленню і тишею на чистих вулицях. Там, на закосиченій деревами горбовині, височать стрілисті вежі головного будинку українського коледжу св. Василія — нашої вищої школи суспільно - гуманітарних наук. Цей будинок, як і всю площу, придбав ще в 1933 році сл. п. Впреосв. Константин Богачевський, для Малої Семінарії. У 1939 році, за його ж стараннями, тут був відчинений Коледж св. Василія, з метою дати українській молоді змогу закінчити рідну високу школу, а українському громадянству — дати високоосвічених і всебічно розвинених кандидатів на священиків Української Католицької Церкви.

Така коротка передісторія. Але скільки було вже вкладено праці, зусиль, коштів, і скільки їх вкладає тепер Преосв. Кир Йосиф Шмондюк, Єпископ Стемфордський, що має тут свій головний осідок, — у справу високого українського шкільництва! Коледж офіційно зареєстрований у стейтовому уряді, його студенти користуються всіма правами випускників американських вищих шкіл, вони і вчаться за американськими високошкільними підручниками і програмою. Та є одна велика принципова різниця: тут вивчають українську мову, історію, літературу, географію, вивчають старослов'янську мову і письмо. Більшість випускників коледжу — це американці українського роду, є сини новоприбулих, є навіть тепер декілька ірляндців, синів мішаних родин. Всі вони мають за свого духовного батька уважного і турботливого Владику Кир Йосифа, шанують і люблять ректора, о. д-ра Петра Скрінковського, духовного керівника Впр. о. Теодора Венека, о. Декана коледжу о. Степана Хрепту. Більшість студентів поїде ще звідси на спеціяльні теологічні студії до Вашингтону, щоб потім, йдучи за великим покликанням, вірно служити своїй Церкві і своєму народові перед вівтарями Божих Храмів. Коледж має найкращий професорський склад. Лекції у великих і соняшних клясах читають для студентів: професор філософії, о. Е. Манастирський, професор клясичних мов і літератур Мирослав Борисюк, професор природознавчих наук о. Степан Хрепта, професор церковно - слов. мов і грецької мови Йосип Дашкевич, професор психології і східньої Літургіки о. Петро Скрінковський, проф. математики о. Петро Федорчук, проф. соціяльних наук, історії европ. цивілізації, історії української Церкви, історії України й ЗДА та викладач української мови д-р Василь Ленцик, професор англійської мови й літератури о. Лев Моско, професор історії філософії і викладач української мови о. Любомир Гузар, професор релігійних наук о. Іван Сквіллер, професор біології — лікар п. Станкрат, викладач церковної музики й співу Іван Задорожний, керівник фізичного виховання Джан Сантаріґа.

Кожний студент має окрему велику кімнату.

Усі вони — випускники кращих високих шкіл України, Европи і ЗДА, педагоги з фаху й покликання. Це відчуває молодь: недавно у Коледжі проходили нелегкі іспити, але студенти здають їх дуже добре (разом у Малій і Великої Семінарії вчиться нині 125 осіб; 30 на вищих курсах Коледжу - Семінарії, 8 студентів цього року закінчили навчання). Як ми вже зазначили, чотирирічна Мала Семінарія, а потім чотирирічна Велика чи Коледж звертають велику увагу на духовно - релігійне виховання, і тому більшість випускників потім посвячуються в духовний стан.

Впр. о. ректор Скрінковський і проф. Василь Ленцик знайомлять нас із життям і навчанням студентів, з їх прегарними великими кімнатами - помешканнями: кожному окрема кімната, з лябораторіями, клясами, залями, великою українською і англомовною бібліотекою, з любовно оздобленою Каплицею, що буде скоро на новому місці у тім же великім модернім, недавно збудованім, бльоці будівель поблизу головної канцелярії Преосв. Кир Йосифа та його резиденції. Нову соняшну будівлю зроблено за проєктом архітекта Ястремського. За його ж проєктом будується вже тепер чудова Каплиця, що буде посвячена восени 7-го вересня цього року на „Лейбор Дей". Іконостас виконує панна Христина Дохват, а різьбитиме його п. Василь Загродник. Оглядаючи нові будови Коледжу св. Василія, всюди бачимо активність студентів. Одні вчаться, інша група вже закінчила сьогодні навчання і бадьорі, веселі юнаки займаються на площі спортом... Декілька студентів молилися в Каплиці, і по їх зосередженому вигляді було видко, що ця високоосвічена молодь знає про своє покликання, відповідальність і висоту свого життєвого завдання в службі Богові й Батьківщині. Ми говоримо з одним із студентів українською мовою, відчуваючи, що ще не дуже вона йому легко йде, але були справді здивовані його знаннями української мови, довідавшись, що цей студент — ірляндець.

Сердечно подякувавши керівникам і професорам Коледжу за опіку, гостинність і особливо приязну, людяну увагу, ми йдемо далі з проф. Василем Ленциком оглядати українські скарби, дбайливо збирані тут ще з часу коли до війни звідси посилали в Галичину о. радника Льва Чапельського закуповувати народну ношу, давні ікони, українські стародруки та ін. для Українського Музею при Великій Семінарії. Їх Ексцеленція Кир Йосиф Шмондюк, дбаючи про відновлення праці Музею, що була припинена через нестачу місця, доручив проф. В. Ленцикові розпочати підготовну роботу. „Нещодавно був тут проф. Яр. Пастернак, побачив ці скарби, казав, що кожний українець за океаном їх має оглянути — адже все це наша історія, культура, мистецтво", — розповідає професор. Він сам захоплений Музеєм, і хоча тут викладає багато предметів, а також у Сітон Гол Університеті в Нюарку, вже взявся до реєстрації експонатів. Між тими скарбами є цінна збірка стародруків, збірка українських грошей, а ось поруч — скульптурний портрет Т. Шевченка роботи сл. п. Олександра Архипенка, ще далі — старовинні гуслі з Західньої України, народні ноші з різних земель нашої Батьківщини, мистецьки виконані репродукції різних пам'ятників... „І будова нової каплиці, і опіка над студентами, і ось хоча б влаштування цього Музею, — розповідає проф. В. Ленцик, — все це вимагає нових і нових фондів. Але наслідки всіх зусиль української громади в Америці бачимо по-справжньому тут".

Дійсно, тут все створено для найкращого розвитку молодої людини, у стінах цього українського Коледжу. А остаточне завдання є справді величне. Адже тут, як підкреслює Владика Кир Йосиф, готують слуг Божих і Народних, щоб не тільки бути духовниками рідної Церкви за океаном, а при першій змозі — нести світло Апостольської Церкви туди, на Рідні Землі, на Україну, мову, історію і культуру, якої так ревно вивчають студенти Коледжу св. Василія у Стемфорді. Л. Л.

Українці взяли участь у відзначуванні сторіччя міста Шамокін, Па.

Шамокін, Па. — В урочистому відзначуванні сторіччя з дня заснування міста Шамокін у Пенсильвенії, взяла активну участь теж українська громада цього міста, яка є одною із найстарших тут національних груп. Програма ювілейного концерту, влаштованого дня 30 червня ц.р., в Шамокіні, охоплювала, не тільки виступи спеціяльно зорганізованої оркестри під керівництвом Нормана Гарріса та пяніста Ірвіна І. Ляховича, але й теж в'язанку пісень українських і чужоземних композиторів, що її виконала народжена в Шамокіні колишня мешканка цього міста відома американсько-українська співачка Марія Лисогір. Місцевий часопис „Шамокін Нюс-Діспетч" надрукував в числі з 26 червня ц.р. окрему статтю про українське релігійне життя в Шамокіні з докладними інформаціями про створення тут в 1884 році першої взагалі на території ЗДА української католицької парафії, парафіяльної школи та інших українських товариств. В статті відмічено, що першим українським поселенцем в Шамокіні, вже в першому році його існування, був український іміґрант Іван Гасич і що першим грекокатолицьким парохом Шамокіну був відомий український церковний діяч о. Іван Волянський. В Шамокіні відбулися 1894 р., перші основуючі збори Українського (тоді ще Руського) Народного Союзу і в 1895-1896 роках тут був осідок часопису „Свобода". В дальшому у статті поданий перелік усіх священиків у Шамокіні, довгий ряд яких завершує теперішній парох Шамокіну о. Констянтин Бердар, як теж список видатних українських громадян Шамокіну, які брали участь в розбудові українського життя в цьому місті.

Марія Лисогір

Арета Коваль добуває найперші місця

У 1948 р. з батьками - вчителями прибула до ЗДА дівчинка Арета Ольга Меланія Коваль. А нині вона одержала в одній з найкращих середніх шкіл Ню Йорку, Домінікан Академії, — перше місце і „дженерал екселленс медал", перебуваючи останні 4 роки постійно на почесній листі. Разом Арета Коваль одержала 11-ть медалів та богото відзначень. Друкувала короткі есеї в „Юнг Амеріка Спік". Три католицькі коледжі запропонували їй безкоштовно науку, вибрала собі Бруклин Коледж.

Арета Коваль — пластунка, належить до 455 Відділу УН-Союзу, була відзначена на курсах українознавства на „Союзівці" грошевою нагородою. З нагородою „Амерікен Леґіон медал" закінчила раніше парохіяльну школу св. Юрія в Ню Йорку, як перша учениця. Крім навчання, вона постійно брала й бере участь у шкільному чи громадському житті, керувала шкільним клюбом, у суботи й вільні дні працювала, як доброволець юного Червоного Хреста при медичному Корнел - центрі в Ню Йорку. У „Річній книзі" школи її названо „делеґатом від України" за те, що Арета інформувала про Україну, нашу культуру, церкву і своїх товаришок, і вчителів. Літній час Арета Коваль провадить на „Союзівці", де працює, як сестричка - виховниця. Вона зразково володіє українською мовою.

Арета Коваль

Нехай наш Тарас Шевченко усміхнеться в Вашинґтоні: його заклик свою Україну любити — не пішов для цієї милої, талановитої юначки на марно, і не піде.

К. П.

Українська хроніка

● **Головою Союзу Українських Організацій Австралії**, скорочено СУОА, вибрано на черговому з'їзді інж. М. Болюха, першим його заступником інж. П. Верещака, головним секретарем Р. Гіжовського, фінансовим референтом — інж. Я. Гевка. За проголошенням СУОА, українці в Австралії відзначають цей рік як Рік Тараса Шевченка.

● **У Римі вийшла монографія про Кир Андрея Шептицького**, видана французькою мовою. Її написав нині вже покійний о. Кирило Королевський, консультор Священної Конґреґації Східньої Церкви. Книга зветься „Митрополит Андрей Шептицький", має 662 сторінки. Ця монографія вийшла в серії видань Праць Українського Наукового Богословського Товариства в Римі.

● **В Арґентинському Університеті в Буенос Айресі** викладають на спеціяльному курсі славістики три українці д-р Богдан Галайчук, письменник Ігор Качуровський і мґр. Михайло Василик, а також 2 поляки, один словінець і один арґентинець. У цих викладах часто згадується про Україну.

З НАШИХ БУДНІВ

В ОБОРОНІ БОЙКІВ

„Якби я мав горнокнижника владу" або владу головного предсідника У. Н. Союзу, п. Йосипа Лисогора, я б відзначив не одною, а трьома золотими медалями о. Григорія Грушки нашого визначного маистра, Едварда Козака - Ека, за його мистецьку панораму, якою він прикрасив концертову залю павільйону на Союзівці. Хоч Управа тієї Оселі ще досі не зробила формального відкриття або обливання цього твору, то слава про нього вже пішла широко по Кетскильських горах і вакаційний народ „пре" масово оглядати цю чудову декорацію, ніби, непочком кажучи, гантерський іконостас.

Докладний її опис надрукувала „Свобода" з 8-го липня ц. р., на першій сторінці, але при цьому, нехітьма, скривдила бідних лемків, призабувши підкреслити, що шоста картина панорами представляє Лемківщину. Люди, що тікають з горіючих хат, це якраз наші дорогі лемки, що їх лютий ворог - супостат викинув з рідних осель, з рідних зелених гір, і ось вони простягають руки до Статуї Свободи, шукаючи притулку на цій вільній землі...

Та й навіть вкупі з Лемківщиною панорама Е. Козака не охоплює, на жаль, всіх провінцій і всіх земель Неньки - України. Бракує, наприклад, такого важного народу, як бойки і нашого, Бібрецького повіту! За бойків особливо завзято побивається директор від електрики на „Союзівці", всім добре знаний з гучномовців пан Берізка, якого що-п'ять хвилин викликають по - радіо офісові секретарки, панна Ліда або панна Орися: „Пане Берізка, прошу зголоситися до найближчого телефону!"

Пан Берізка, сам расовий бойко з околиць Турки, вніс протест на руки маестра Козака за поминення і знехтування в його творі Бойківської Землі, — „нічим не гіршої, — як заявив п. Берізка, від Гуцульщини". Але гуцули мають протекцію на „Союзівці" зогляду на особу інж. Лепкалюка, що цілий рік грає тут у теніса, тому теж мабуть п. Козак поставив у своїй панорамі на першому пляні гуцула з трембітою, навіть трохи подібного до відомого нашого конструктора мостів і „гай - веїв". Гуцули взагалі мають щастя до малярів, фотографів і фільмовців, як народ мальований — цяцькований, тільки стій і дивися на них або сідай і малюй!

Як довідуємось, пан Берізка просто загрозив мистцеві, що коли той не поповнить своєї картини бойківським елементом, то він сам переодягнеться за бойка — в довгу сорочку і гачі, вилізе на драбину і на тлі незамальованої ще стіни стане як живий образ — на знак протесту проти дискримінації Бойківщини!

Після того, кажуть, п. мистець передумав справу, поговорив з п. Квасом і п. Данилом і приобіцяв ради соборности і для декорації притулити до гуцулів ще й пару бойків — як їдуть зі сливками до Львова... От не знаю, чи поталанило б мені в той самий спосіб протиснути в Екову панораму і мій, Бібрецький повіт?.. Після того, як лютий ворог перехрестив Бібрку на Пустомити — вигляди на здійснення такого пляну є радше слабенькі, а то й цілком безвиглядні. **Ікер**

● **Українці-євангелики** плянують перевидати український переклад Біблії, що його зладив Панько Куліш, видатний письменник минулого століття. Цією справою займається відповідний Комітет, під керівництвом пастора Т. Гомівюка.

Братство Броди-Лев і Б-во І УД УНА
Станиця в Ню Йорку
— влаштовують —
дня 25-го липня 1964 р. (субота)
у великій залі
ОСЕЛІ „КСЕНЯ" в ГАНТЕРІ, Н. Й.
(власник п. І. Кобзяр)
ЛІТНЮ ДИВІЗІЙНУ ЗАБАВУ
ГРАТИМЕ УКРАЇНСЬКА ДОБІРНА ОРКЕСТРА.
Квитки вступу — $2.50; студенти — $1.50.
Початок о годині 9-ій вечора.
●
Дохід призначений на вдержання українських військових могил.

„КСЕНЯ" — Гантер, Н. Й.
Субота, 18-го липня 1964 року
год. 8-ма веч. виступ
„ВЕСЕЛОЇ ТРІЙКИ"
ЛІЗА ШАШАРОВСЬКА-ЧЕПІЛЬ
ОКСАНА РУДАКЕВИЧ
ЯРОСЛАВ ПІНОТ-РУДАКЕВИЧ
год. 9-та веч.
ЗАБАВА З ТАНЦЯМИ
Tel.: Hunter 4700

З приводу відкриття пам'ятника Т. Шевченкові у Вашинґтоні
УКРАЇНСЬКА КНИГАРНЯ „СЛОВО" в БАЛТИМОР
— перевидала —
КОБЗАР
З ОРИГІНАЛУ, ЩО БУВ ВИДРУКОВАНИЙ В ЖЕНЕВІ 1878 Р., Є НАЙМЕНШИЙ РОЗМІРОМ І НАЛЕЖИТЬ ДО УНІКАТІВ.
Хто не набув його у Вашинґтоні в днях 27-28 червня 1964 р., тому вишлемо поштою. Ціна 1.00 дол. Замовлення враз з належитістю висилати:
SLOVO UKRAINIAN BOOKSTORE
1900 Fleet Street Baltimore, Md. 21231

Ще сьогодні
може трапитись вам нещасливий випадок
✓ в ПРАЦІ
✓ ВДОМА
✓ в ДОРОЗІ
✓ в авті
✓ автобусі
✓ залізниці
✓ літаку
ТОМУ НЕГАЙНО ЗАБЕЗПЕЧІТЬСЯ
в УКРАЇНСЬКОМУ НАРОДНОМУ СОЮЗІ
АКЦИДЕНТОВОЮ ГРАМОТОЮ

Увага! Нюарк, Ірвінґтон, Мейпелвуд і околиця! Увага!
ОЦИМ ПОВІДОМЛЯЄМО ВАС,
що дня 23-го липня 1964 року відбудеться величаве відкриття
ОДИНОКОЇ М'ЯСНОЇ ВИРІБНІ В МЕЙПЕЛВУДІ, під назвою
"WEDA"
1899 Springfield Ave. Maplewood, N. J.
ПРОВАДЖЕНА КВАЛІФІКОВАНИМИ ФАХІВЦЯМИ, ЯК ТАКОЖ З ЩОДЕННИМ СВІЖИМ, ЯКІСНИМ ДО ВИБОРУ М'ЯСОМ.
Вітають Вас щиро власники ВЕДА

У ВИДАВНИЦТВІ „СВОБОДА"
ПОЯВИЛАСЯ ПОВІСТЬ ДЛЯ МОЛОДІ НАГОРОДЖЕНА ПЕРШОЮ ПРЕМІЄЮ НА ЛІТЕРАТУРНОМУ КОНКУРСІ СФУЖО В Р. 1961
СОФІЇ ПАРФАНОВИЧ
ТАКИЙ ВІН БУВ...
(ІСТОРІЯ ОДНОГО ПСА)

Сторін 200. Ціна $3.00 в м'якій оправі
Це не оповідання про щоденне життя пса чи, як хтось думає, песика-іграшки господарів. Тут пес і люди тісно пов'язані і разом творять історію наших днів з війною, долею-недолею людей і вірного їх товариша пса з усіми трагічними воєнними діями аж до еміґрації за океан включно. Авторка написала повість легким стилем та героєм її зробила пса, щоб дати до рук нашої молоді книжку, з якої вона довідається про історію батьків.
Замовлення і належність
тільки ЧЕКАМИ або ПОШТОВИМИ ПЕРЕКАЗАМИ слати на адресу:
"SVOBODA" — P. O. Box 346, JERSEY CITY, N. J. 07303

Ділимося сумною вісткою,
що дня 30-го березня 1964 року відійшла у Вічність,
на 82-му році життя
бл. п. Наталія з Окуневських ЯРОШИНСЬКА
Дружина б. судді в Чернівцях
і довголітня учителька на Буковині.
Похорони відбулися в Ясах, Румунія.
Горем прибита
РОДИНА

ОБ'ЄДНАННЯ ПРИХИЛЬНИКІВ УКРАЇНСЬКОЇ НАРОДНОЇ РЕСПУБЛІКИ
сповіщає про передчасну смерть
довголітнього члена Головної Управи Об'єднання, сотника Армії УНР
ІНЖЕНЕРА
ІВАНА МИРОШНИЧЕНКА
Достойну Пані Дружину, Близьких і Рідних
просить прийняти вияв глибокого співчуття
ГОЛОВНА УПРАВА

Ділимося сумною вісткою
з Родиною, Приятелями і Знайомими,
що в дні 12-го липня 1964 року
помер ненадійною смертю
бл. п. ЯРОСЛАВ СУДЧАК
Похорони відбулися в дні 15-го липня 1964 року
в Монтреалі, Канада.
ІРИНА СУДЧАК — дружина
з Родиною

Замість квітів на свіжу могилу
бл. п. ЯРОСЛАВА СУДЧАКА
25 дол. складають
Комітетові Видання Українських Народніх Мельодій.
Дарія і Ярослав МИНДЮКИ

Cosmos Parcels Express, Corp.
39 SECOND AVENUE NEW YORK 3, N. Y.
(Ріг 2-ої вулиці) Тел.: AL 4-5456
ВИСИЛАЄ
пачки з матеріялами і пачки харчові
в УКРАЇНУ і інші РЕСПУБЛІКИ СССР
ПАЧКИ до РУМУНІЇ. — ПАЧКИ і ГРОШІ до ПОЛЬЩІ
через РЕКАО і рівнож висилаємо АВТА, МОТОЦИКЛІ, ХОЛОДІЛЬНИКИ, ТЕЛЕВІЗОРИ, РАДІО, МАШИНИ до ШИТТЯ і ПРАННЯ та інші речі.
ҐАРАНТОВАНА ДОСТАВА
Маємо на складі великий вибір товарів по уміркованій ціні. Приймаємо замовлення з-поза Ню Йорку.
Відкрито: ЩОДЕННО від 9-ої рано до 7-ої вечора
На час ВАКАЦІЙ, від 4-го липня до „Лейбор Дей", бюро в НЕДІЛІ БУДЕ ЗАКРИТЕ.

Вакації Vacation
ПОВІДОМЛЯЄМО, що у Wildwood Crest, N. J. при 135 E. Lavender Rd. (corn. Pacific Ave.) відкрито українську оселю "TROUT MANOR". Вигідні кімнати, зимна і тепла вода, душі і лазнички. Всіх, хто любить морську купіль і її потребує, щиро вітаємо і запрошуємо. Телеф. у Філядельфії — Area Code 215 CH 2-2197, у Wildwood Crest — Area Code 609 522-8488
І. і Я. Терлецькі, власники

Вигідні, економічні, пізнього літа і ранньої осені „Ощадного Сезону"
відпливи на популярнім, приємнім
M.S. BATORY
з Монтреалю —
28-го* серпня, 24-го вересня
Інші „ОЩАДНОГО СЕЗОНУ" відпливи з Монтреалю
18-го жовтня, 13-го листопада
Святковий Різдвяний відплив з Квібеку 8-го* грудня.
(*) Зупиняється у Саптгемптоні.
Мінімум в одну сторону до Ґдині, туристична кляса $226.00
275 фунт. багажу безплатно на особу.
Звертайтесь до Ваших місцевих Подорожних Бюр або до
GDYNIA AMERICA LINE
220 Bay Street, Toronto 1, Ont., Canada

ХАРЧОВІ ПОСИЛКИ-ДАРУНКИ
можуть бути тепер доставлені Вашим Рідним до всіх частин СССР
СКОРО І ПО УМІРКОВАНИХ ЦІНАХ
ЗІ СКЛАДІВ І РОЗПОДІЛЬНИХ ПУНКТІВ В СОВЄТСЬКОМУ СОЮЗІ.
Пишіть або телефонуйте по новий цінник.
GLOBE PARCEL SERVICE, Inc.
716 Walnut Street
Philadelphia, Pa. 19106
WA 5-3455

ПАЧКИ-ДАРУНКИ ДО СССР
PACKAGE EXPRESS & TRAVEL AGENCY, Inc.
(Licensed by VNESHPOSILTORG)
Централя: 1530 BEDFORD AVENUE — BROOKLYN 16, New York
Tel.: IN 7-5522
Доставка пачок ҐАРАНТОВАНА, а також підпис відборця.
Для вигоди клієнтів при крамницях нашої фірми
ВЕЛИКИЙ і РІЗНОРОДНИЙ
вибір товарів найкращої якости.
Фірма відкрита: ЩОДЕННО від 9:00 ранку до 6:00 вечора; в СУБОТИ і НЕДІЛІ: від 9:00 ранку до 4:00 по полудні.
НАШІ ВІДДІЛИ:

BROOKLYN, N. Y. — 1530 Bedford Avenue	IN 7-6465
BUFFALO 12, N. Y. — 701 Fillmore Avenue	TX 5-6700
NEW YORK 3, N. Y. — 78 Second Avenue	OR 4-1540
NEWARK, N. J. — 314 Market Street	MI 2-2452
SOUTH RIVER, N. J. — 46 Whitehead Avenue	CL 7-6320
UTICA, N. Y. — 963 Bleecker Street	RE 2-7476
COHOES, N. Y. — 13 Sargent Street	CE 7-2727
FARMINGDALE, N. J. — Freewood Acres	363-0494
PHILADELPHIA 23, Pa. — 631 W. Girard Avenue	PO 9-4507
ALLENTOWN, Pa. — 126 Tilghman Street Area Code 215	435-1654
ROCHESTER 5, N. Y. — 558 Hudson Avenue	BA 5-4210
LOS ANGELES 4, Calif. — 107 So. Vermont Avenue	DU 5-6550
CHICAGO 22, Ill. — 1241 No. Ashland Avenue	HU 6-2818
BALTIMORE 31, Md. — 1900 Fleet Street	DI 2-4240
DETROIT 12, Mich. — 11601 Jos. Campau Avenue	TO 8-0298
HARTFORD 6, Conn. — 643-47 Albany Avenue	CH7-5164
JERSEY CITY, N. J. — 303 Grove Street	HE 5-6368
SYRACUSE 7, N. Y. — 1200 South Avenue	GR 5-9748
CLEVELAND 13, Ohio — 1028 Kenilworth Avenue	PR 1-0696
HAMTRAMCK, Mich. — 11339 Jos. Campau Avenue	TO 8-3960
SO. BOSTON, Mass. — 396 W. Broadway	AN 8-1120

DNIPRO
698 Sanford Ave. Newark, N.J.
Крамниця закрита від понеділка 20-го липня до суботи 25-го липня через вакації.

Праця HELP WANTED MALE
AUTO BODY MAN
Чудова праця для фахівця. Праця при найкращих автах і виконуваннях спеціяльних побажань при автах. Висока платня. Екстра бенефіти.
VICTOR AUTO
234 West 65th Street
New York City EN 2-8856

ПОТРІБНО ЧОЛОВІКА
до джениторських праць у Святодмитрівському Українському Громадському Осередку в Картерет, Н. Дж. До обов'язків належать — догляд за чистотою, розставлення столів і крісел для різних громадських підприємств, як і приватних (весільні й інші прийняття), догляд над порядком на площі, ітп. Платня згідно домовлення. Зголошуватись до:
St. Demetrius Ukrainian Orthodox Church
681 Roosevelt Avenue
Carteret, N. J.

Праця HELP WANTED FEMALE
ASSISTANT BOOKKEEPER
Experienced Accounts Payable. All Phases Typing. Pleasant Modern Office. Excellent Opportunity. Large Company — 9 am — 5 pm.
GLOBAL FROZEN FOODS
519 West 16th St. N.Y.C.
WA 9-0001 Miss Campen

До винайму
До винайму в Ньюарку
5 КІМН. АПАРТАМЕНТ
Добре положення, рент $50.00 місячно. Щоб оглянути помешкання, прошу телефонувати до п. Кузан — BI 2-4018

До винайму на партері
3 КІМНАТИ
Впиз. Бронкс Парку, дуже відповідне для старших людей. Інформатися:
Тел.: CY 8-1098

Бруклин, Museum Section
3, 4 і 5 КІМНАТ
до винайму.
Може бути супером. Добра комунікація і близько склепів.
PR 3-1429 SO 8-9561

Купуйте в підприємствах, що оголошуються в „Свободі"

ВЖЕ ПРОДАЄТЬСЯ В ЗДА!
Щоб мати прекрасний молодий колір обличчя, уживайте справжнього

MORFOSA BEAUTY CREAM
КРЕМ ДЛЯ ОБЛИЧЧЯ
Під впливом Morfosa Beauty Cream шкіра на обличчі зм'ягчується, біліє і набуває природньої краси. Крем Морфоза, очищує пори і висипки. Крем Морфоза звужує, зміцнює шкіру і забезпечує їй привабливий молодий вигляд.
$1.75 за слоїк (2 унції)
DUFFERIN DRUG STORE
239 Dufferin Avenue
WINNIPEG, Canada

З НОВИХ ВИДАНЬ

„Пропам'ятна книга" Комітету Пам'ятника Шевченкові

За кілька днів перед урочистим відкриттям пам'ятника Тарасові Шевченкові, у видавництві „Ґут Імпрешенс Прінтінґ" у Вашинґтоні, вийшла довгоочікувана „Пропам'ятна Книга" КПШ. Зредаґована на доручення КПШ ред. Володимиром Душником і оформлена мистцем Святославом Гординським — ця книга — одно з кращих українсько-американських видань за останній час. Книга має 130 сторінок, великого формату, з десятками фоторепродукцій, портретами президентів ЗДА, членів КПШ, груповими світлинами членів місцевих КПШ, фотодокументами, що стосуються державних законів про пам'ятник, та ін. Обкладинка двокольорова — чорна з золотом, що лише підкреслює красу бронзової постаті Т. Шевченка, виконаної скульптором Леонідом Молодожанином з Канади. До речі, у книжці є відповідна стаття Л. Молодожанина і його портрет.

Збірник двомовний. Українською мовою надруковані статті голови Управи КПШ, проф. Романа Смаль-Стоцького „Шлях Тараса Шевченка до столиці Америки — Вашинґтону" і Святослава Гординського „Пам'ятник Т. Шевченкові у Вашинґтоні" (історія його будови). Англійською мовою є такі статті: проф. Лева Добрянського „Америка вітає Т. Шевченка", ред. В. Душника „Тарас Шевченко", з інформацією для американського читача про життя і творчість Кобзаря, скульптора Л. Молодожанина „Шевченко-Прометей", у якій автор розповідає про головні ідеї, які він втілював, працюючи над скульптурою, а також архітекта Радослава Жука, автора проєкту оформлення площі у Вашинґтоні — „Шевченків монумент".

У цій, технічно чудово виданій, „Пропам'ятній Книзі" поміщені вислови великих людей світу про творчість Т. Шевченка, переклади його творів на англійську й інші мови, програми імпрез у днях 26-27-28 червня 1964 р. у Вашинґтоні. Майже 50 сторінок займають списки, подані українською мовою, багатьох десятків тисяч жертводавців на пам'ятник Тарасові Шевченкові — справжній документ національної свідомости і жертвенности нашої громади. Як довідуємося від ред. В. Душника, вийде ще й додаток до цієї „пропам'ятної Книги". У ньому буде поміщено декілька статтей і списки жертводавців з останнього часу, яких не встигли з технічних причин подати у головному збірнику.

„Пропам'ятну Книгу" можна замовляти в Комітеті Пам'ятника Шевченкові, у Ню Йорку. Ціна одного примірника з пересилкою дол. 2:15.

Н. Н.

Цю книжку можна буде придбати на Світовій Виставці, 19-го липня — під час Українського Дня.

Продовжено час зголошення воєнних шкід

Вашинґтон. — Урядово інформують, що реченець до вношування подань про відшкодування за втрати, понесені внаслідок воєнних діянь на деяких територіях, на яких проходила війна, продовжено до 15-го січня 1965 року. Первісний реченець мав закінчитися 15-го ц. м., але тому, що багато осіб, які можуть домагатися відшкодування, пізно довідалися про це право, Комісія для полагоджування справ відшкодування продовжила реченець на шість місяців. — Точніше про це відшкодування писала „Свобода" в статті д-ра Ярослава Падоха, п. н. „Остання нагода", поміщеній в числі 128 з 11. ц. м. Коротко можна пригадати, що управненими до відшкодування є тільки особи, які під час війни, точніше в часі, коли сталася шкода, вже були американськими громадянами. Отож відшкодування з правила не одержують нові іміґранти, які в часі війни не були ще громадянами ЗДА. — Зате можуть його одержати давні американські громадяни, які втратили майно, чи яких майно було пошкоджене внаслідок воєнних акцій на деяких територіях Европи й на територіях, заатакованих або окупованих японцями. Зокрема йде тут про відшкодування за знищені або пошкоджені будинки, господарські машини й живий реманент наших земляків, хоч самі жили в ЗДА й були американськими громадянами, мали свої господарства та інше майно в старому краю. Було б великою шкодою для них і для нашої національної громади, коли б вони не скористали з цієї нагоди здобути відшкодування. — Зголошення слід виготовити на спеціяльних друках та їх вислати до Вашинґтону.

Численні промисловці не є вдоволені з Ґолдвотера

Ню Йорк. — Досі вважали, що майже всі промисловці та інші бизнесмени є республіканцями, але переведені опитування виявляють, що багато з них не є вдоволені з того, що республіканці наименували на свого кандидата сенатора Беррі Ґолдвотера. В 1952-му і 1956-му роках промисловці підтримували кандидатуру Айзенгавера, а в 1960 році Ніксона. Сподіваються, що Джансон дістане принаймні два рази стільки голосів промисловців, скільки дістав був покійний Кеннеді в 1960 році, і що найменше одна третя промисловців не буде голосувати на Ґолдвотера. Промисловці не люблять головного прокуратора Роберта Ф. Кеннеді, і коли Джансон не візьме собі на віце-президентського кандидата Роберта Кеннеді, то число прихильних демократам промисловців ще більше зросте, бо в промислових і бизнесових колах не люблять головного прокуратора. Між промисловцями є гарячі прихильники Ґолдвотера, але велика більшість воліла б, щоб республіканським кандидатом був поміркований політик, а не консерватис. Треба зазначити, що промисловці складають велику частину фондів на виборчу кампанію, тому важливим є те, кого вони підтримують у виборах.

Короткі вісті

● В Південному В'єтнамі державне військо, перешукуючи села за комуністичними партизанами, складами їх харчів і фондами, часто допускається зловживань проти мирного населення. В минулому тижні один підстаршина „сконфіскував" 60.000 піястрів одного фармера (рівновартість 800 дол.), як нібн „підозрілі" гроші. Фармер поскаржився новопризначеному повітовому адміністраторові, — той впродовж кількох годин віднайшов той загін війська і того підстаршину, що переводили ревізію, і довів до того, що той підстаршина прилюдно звернув гроші та перепросив фармера. Ця справа набрала великого розголосу в Південному В'єтнамі, як доказ справедливости нового режиму.

✓ Складайте гроші в УКРАЇНСЬКИХ БАНКАХ!
✓ Купуйте товарі в УКРАЇНСЬКИХ КРАМНИЦЯХ!
✓ Питайте поради в УКРАЇНСЬКИХ ПРОФЕСІОНАЛІСТІВ!
✓ Забезпечуйтеся в УКРАЇНСЬКОМУ НАРОДНОМУ СОЮЗІ!

Різне
GRAMERCY
відомі харчеві пачки
ПОВНА гарантія і забезпечення доставки 10 до 20 днів.
Gr No. 23 $21.00
11 фт. пшенич. муки, 11 фт. рижу, 5½ фт. смальцю, 2.6 фт. пален. кави, 400 gr. росліннної оливи — і багато більше пачок для Вашого вибору. Крім того доставляємо з товарів Москви, Риґи, Києва: авта, машини до шиття, ровери, холодільники, машини до прання і т. д. Також замовлення до вибору.
Жадайте наших нових цінників.
Licensed by Vneshposyltorg.
GRAMERCY Shipping Co.
118 East 28th St., Suite 905
NEW YORK, N. Y.
Tel.: MU 9-0599

ЗАБЕЗПЕЧЕНІ вільні від мита дарунки на Україну УССР
ЗНАМЕНИТІ ХАРЧІ
ДОСТАВА 2-3 ТИЖНІВ
ПОВНА ҐАРАНТІЯ
Привіт ч. 1 $25.13
22 фн. пшеничної муки
11 фн. вудженій бейкон
2¼ фн. спорошков. молока
IT — 125 $25.25
40 ф. пшеничної муки
2¼ ф. салямі
2¼ ф. паленої кави
ГРОШІ НА УКРАЇНУ УССР
Офіційно через Банк для закордонної торгівлі СССР. Москва.
Доставка за 2 тижні повної суми без обтягнень, підписаний доказ отримання.
РОЗЦІНКА: 9 рб. — 10 дол.
Оплата за пересилку:
до 30 дол. — 2.75 дол.
вище 30 дол. — 10%.
Чи плянуєте післати пакунок ТЕПЕР, чи згодом, просіть вислати Вам каталог негайно.
INTERTRADE EXPRESS CORP.
125 East 23rd Street, Suite 202
NEW YORK, N.Y. 10010
Telephone: YU 2-1530
ЗАБЕЗПЕЧЕНІ

Real Estate
БУДИНОК на ПРОДАЖ
в Бруклині біл. Ботанічного Саду, 8 род. мур. будинок, добрий рент, добра ціна, 45% прибутку. Добра комунікація і близько склепів.
PResident 3-1429 SO 8-9561

R. E. Queens
OZONE PARK — 1 fare Zone
RADIO ESTATES
New 2 Family Brick & Shingle
6 over 6
3 bedrooms, 1½ tile baths each apt. Garage, High bsm. 30 year mortgages available. Liberal terms.
$36,500
Direction: Cross bay Blvd. West on Pitkin Ave., left on Lafayette St. Model open all day Sat. and Sunday.
EAGLE Agent
Virginia 8-9893

R. E. Queens
OZONE PARK, Woodhaven
NEW!!! NEW!!! NEW!!!
Brick, 2 Family
$31,990
4½ rooms (2 bedrooms) each apt. Full bsm., gas, hot water, heat, short walk to subway and shopping.
Model: 93-35 Woodhaven Blvd. (near Atlantic Ave). Open Saturday and Sunday 11-5 P.M.
EAGLE Agent
Virginia 6-9624

FARMINGVILLE, L. I.
(Located bet. Pachogue and Lake Ronkonkoma).
Просторий, умебльований літній дім — 11 площ, 5 кімнат, бальконі, гараж, гаряча вода, присмна околиця. Ціна $11,500.
Mr. Hodny
15 Oceanview Avenue
Farmingville, L. I. Call W-kday (N.Y.C.) RA 8-0495

ПІДНЕСІМ ПРЕСТИЖ українців в Америці, збільшивши бодай одну нашу організацію до 100,000 ЧЛЕНІВ! СТАНЬТЕ ЧЛЕНАМИ Українського Народного Союзу в його 70-річчя!

Real Estate
АКРИ ВИСОКО СУХО $749 за акр
Акуратно поміж New Sunrise Highway Extension і New York to Riverhead Expressway.
Недалеко нова фабрика для шукаючих праці. Висока потенціяльна вартість ґрунтів на Лонг Айленді вказує відразу купцеві, що варта інвестувати тут таку низьку ціну. Земля, яку ми продали 5 років тому, за $99 за акр, коштує тепер $5,000 за акр. Хто був би тоді в це повірив? Хай Ваші гроші ростуть в розвиваючім Лонг Айленді. Не пропустіть цієї золотої нагоди.
ІНВЕСТУЙТЕ ТЕПЕР!
Three Land Office, 729 Jericho Turnpike, Route 25, Three miles past Smithtown, and 2950 Jericho Turnpike, Route 25, 1 милл на схід від Smithtown By-pass, and 376 Jericho Turnpike, (Route 25), Selden. Спішіть, бюро відкрите кожного дня, включаючи неділі. Понад 50 років в земельному бизнесі.
K. H. LEEDS, LAKE RONKONKOMA, L. I.

Новість! Новість!
COSMOS PARCELS EXPRESS CORPORATION
СОЛІДНА І ВІДОМА ФІРМА В АМЕРИЦІ З ДОВГОЛІТНІМ ДОСВІДОМ У ВИСИЛЦІ ЛІЦЕНЗОВАНИХ ПОСИЛОК В СССР
ПОВІДОМЛЯЄ:
ПОРУЧ ЗІ ЗАМОВЛЕННЯМИ НА ТОВАРІ СОВЄТСЬКОГО ВИРОБУ, ТАК ЯК:
АВТОМОБІЛІ • ХОЛОДІЛЬНИКИ ТЕЛЕВІЗІЇ І ДР.
ВИ МОЖЕТЕ ТАКОЖ ЗАМОВИТИ ДЛЯ СВОЇХ РІДНИХ І ЗНАЙОМИХ
ПОДАРУНКИ на ДОВІЛЬНУ СУМУ
БЕЗ КОНКРЕТНОГО ЇХ НАЗВАННЯ
для вибору самого відборця.
✓ Відборець не платить нічого
✓ Ґарантована доставка.
Звертайтесь до Головного Бюра:
45 West 45th Street
New York 36, N. Y. Room 1101
Tel.: CI 5-7905

ARKA Company DEPARTMENT STORE
48 E. 7th St.
Tel.: GR 3-3550, New York City
Впродовж місяців — ЛИПНЯ-СЕРПНЯ в неділю закрито!

Різне
Українське Висилкове Бюро
Roman Parcel Service
141 2nd Ave., New York City
Tel.: GR 5-7430
— висилає —
НАДАЛІ ПАЧКИ З ОДЯГОМ І НОВІ ХАРЧЕВІ.
Урядові години: від 8:30-7 веч. Субота до 6-ої веч.
В НЕДІЛЮ через липень і серпень БЮРО БУДЕ ЗАКРИТЕ.

Українське Висилкове Бюро
GLOBE PARCEL SERVICE
48½ East 7th Street
NEW YORK 3, N. Y.
Tel.: GR 3-1785
Висилає пачки з ЗДА та стандартові і комбіновані пачки з СССР.

Шукаю і хочу закупити СТАРІ І УЖИВАНІ ЖИДІВСЬКІ РЕЛІГІЙНІ ПРЕДМЕТИ, КНИЖКИ, ОБРАЗИ і т. д.
Якщо маєте такі речі або якщо знаєте когось, хто їх має, прошу писати до MIZNAR
21 1st Ave. New York 3, N.Y. або телеф. OR 4-3760

ТВОРИТЬСЯ УКРАЇНСЬКА БУДІВЕЛЬНА СПІЛКА в НЮАРКУ, Н. Дж.
— пошукується —
ФАХОВОГО БУДІВЕЛЬНОГО СПІЛЬНИКА.
Зголошуватися на тел.:
373-1180

FARMS or HOUSES
WILLIAMSTOWN, N. J.
11 акр. куряча фарма на 12,000 дробу, автомат. харчування, вода, всі влаштування, гарні будинки, гараж на 2 авта, 7 кімн. дім, 4 спальні, веранда і пральня. Оліп. парове огрівання, електр. піч, автозмивач, холодільня, air cond. і багато інших особливостей. Низька ціна $18,500. NA 9-8431

Життьове забезпечення це також ощадність. В потребі одержите позику на свою грамоту.
Забезпечіться в Українському Народному Союзі.

FUNERAL DIRECTORS
Theodore WOLINNIN, Inc.
Директор Похоронного Заведення
129 EAST 7th STREET
NEW YORK, N. Y. (9)
Tel.: GR 5-1487
СОЛІДНА ОБСЛУГА

WALTER RAJCA
Директор Українського Похоронного Заведення
MIDDLESEX FUNERAL HOME
Обслуга ЩИРА і чесна.
Serving Central New Jersey, Plainfield, Somerville, New Brunswick Area.
528 Bound Brook Rd.
Middlesex, N. J. 968-3377

Lytwyn & Lytwyn
UKRAINIAN FUNERAL DIRECTORS
AIR CONDITIONED
Обслуга ЩИРА і ЧЕСНА
Our Services Are Available Anywhere in New Jersey.
801 SPRINGFIELD AVENUE
NEWARK, N. J.
IRVINGTON, N. J.
ESsex 5-5555

ІВАН КОВАЛЬЧИК
FUNERAL HOME
Completely AIR CONDITIONED
Займається ПОХОРОНАМИ в СТЕЙТІ NEW JERSEY.
Ціни приступні для всіх. Обслуга чесна й найкраща. У випадку смутку в родині, кличте, як в день, так і в ночі:
John KOWALCHYK
129 GRAND STREET (cor. Warren Street)
JERSEY CITY 2, N. J.
Tel.: HEnderson 4-5131

Петро ЯРЕМА
УКР. ПОГРЕБНИК
Займається Похоронами в BRONX, BROOKLYN, NEW YORK і ОКОЛИЦЯХ.
Контрольована температура.
Модерна каплиця до ужитку ДАРОМ.
Peter Jarema
129 EAST 7th STREET
NEW YORK, N. Y.
Tel.: ORchard 4-2568